

Ylva Wretås
Stadsledningskontoret

Kopia till

Näringsdepartementet

Remissvar SOU 2017:1

Västerås stad har inte pekats ut som formell remissinstans men väljer att inkomma med remissvar kring Remiss - Slutbetänkande av Parlamentariska landsbygdskommittén, (SOU 2017:1) För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd.

Västerås stad ser positivt på den parlamentariska landsbygdskommitténs (LBK) arbete i stort.

Vi kan dock konstatera att man utifrån kommitténs betänkande inte har tagit särskild hänsyn till den sk storstadsnära landsbygden. Förslaget i sin helhet adresserar framförallt mer rena landsbygdskommuner. Det är dock viktigt att påminna sig om att den landsbygd som omger Västerås tätort utifrån ett befolkningsperspektiv är den största landsbygdsbefolkningen i Västmanlands län.

På övergripande nivå vill vi därför särskilt lyfta den problematik som följer av den urbana normen, det faktum att det finns inte bara en landsbygd, samt hur man kan och bör ta tillvara på människors engagemang bättre.

Vi menar också att lärosätenas (universitets- och högskolornas) roll i utvecklingen av landsbygden bör förstärkas ytterligare.

Vi menar på att vi behöver ett samtal och en dialog under längre tid utifrån Landsbygdsstrategin, kommitténs betänkande och dessa utpekade områden för att synliggöra att stad och land är i symbios och att vi inte klarar oss utan varandra.

Den urbana normen

Den urbana normen gör att vi ofta ser landsbygden som något utanpå staden. Landsbygden benämns som något man åker ut till, i strukturerna skapas olika namn på mindre tätorter som - Serviceorter, satelliter.

Med urbana normglasögon är det svårt att se kopplingen mellan stad och landsbygd, Ett exempel är tillgång på mat och energi vid en krissituation som något landsbygden är en förutsättning för.

Flera landsbygder

En syn som blir tydlig är den som förmedlar att det finns "en" landsbygd när det i själva verket finns många olika landsbygder. Det finns en tendens att dra landsbygden över "en kam". Landsbygden är lika olik som staden. Landsbygden består av individer och familjer som varierar. Vilket leder till att behoven skiljer sig kraftigt åt men några är detsamma som exempelvis

behovet av digital allemansrätt, trygghet av polis och rättsvårdande myndigheter, bra vägar/kommunikationer, sjuk/hälsovård inom rimligt avstånd, mm.

Människors engagemang

I staden förväntar sig invånarna att det mesta ska fungera och någon annan har löser det mesta, i det flesta fall kommunen. IT, Snöröjning, kollektivtrafik, kulturinstitutioner, bibliotek, fotbollsplaner, mm.

Landsbygden förutsätter i mycket högre grad att invånarna engagerar sig och bidrar för att service, samlingslokaler, affären, posten, macken, skolan, o s v, ska finnas kvar. Det regelverk som är anpassat till staden gäller dock också på landsbygden.

Lärosätenas roll

Vi vill särskilt lyfta betydelsen av att de fasta forsknings- och utbildningsresurserna bör fördelas över hela landet, och där även de sk regionala högskolorna spelar en viktig roll. En förstärkning av de lärosäten som likt Mälardalens högskola inte är universitet bör ingå för att även stärka högre utbildning i hela landet.

Vi vill också särskilt lyfta våra specifika kommenterar som framförallt rör civilsamhällets roll.

Civilsamhällets roll

Det är glädjande att LBK väljer att i ett särskilt kapitel lyfta fram civilsamhällets betydelse.

Det finns en tendens från LBK att se på civilsamhället på ett instrumentellt sätt och betrakta civilsamhället och dess organisationer som i första hand en leverantör. Civilsamhällets styrka är alla frivilliga och ideellt engagerade människor runt om i landet som agerar utifrån det dom ser och känner behov av att förändra. Det offentliga stödet ska bidra till detta och inte vara styrande.

Det riktade stödet som LBK föreslår till folkbildningen för att stärka i synnerhet ungas och personer med invandrabakgrund, i synnerhet invandrarkvinnors, möjligheter och förmåga att delta i landsbygdsutvecklingen, ställer vi oss bakom men hävdar att de måste vidgas till att omfatta fler grupper.

Såväl medborgarna i samhället som den offentliga sektorns aktörer har mycket att vinna på att involvera och engagera civilsamhället i högre grad. Samordning måste leda till samhandling mellan civilsamhälle och offentlig sektor. Nyttan är flerfaldig; ökat engagemang bland medborgare för lokala och regionala behov och utmaningar, kostnadseffektiv användning av existerande strukturer och nätverk inom civilsamhället.

En mycket viktig nyckel till förtjänstfullt och förtroendefullt samarbete, samordning och samhandling är att det offentligas företrädare högre grad och oftare än idag behöver möta civilsamhället tidigare i processen, göra

bindande samarbetsöverenskommelser och delegera såväl ansvar, resurser och mandat.

Vår erfarenhet av en samordning som vilar på en myndighet likt Jordbruksverket är inte odelat positiv. Långa handläggningstider, byte av tjänstemän utan ordentliga överlämningar, en övernitisk detaljstyrning och byråkratiska hinder, är exempel som de flesta av de ideella organisationernas aktörer, såväl som anställda inom civilsamhället vittnar om. Den i många fall extrema byråkratin gör att viktiga satsningar tappar tid och effektivitet, åter upp vinster med det lokala arbetet och inte minst – tar udden av människors engagemang. Tyvärr finns fortfarande många stuprör och revir att riva och överbygga.

Här saknar vi konkreta förslag från LBK hur verksamheten kan rationaliseras vilket gör att det går att få ut mer effektivitet av insatta medel.

Genom att istället nyttja och utmana civilsamhällets aktörer, med dess blandning av ideella och professionella insatser, genom starka nätverk på lokal/kommunal/regional nivå kan den sektoriserade samordningen undvikas. Vi anser att det är klokt med samordnande instanser men anser att det bör utredas var dessa lämpligast förläggs.

Tanken och uppbyggnaden av Leader och LAG är bra och bör utvecklas. Dock, som vi redan påpekat, är en centraliserad byråkrati ett stort hot mot effektiviteten i detta "civilsamhällets system för lokalt samarbete". Leader som partnerskapsmodell är effektiv, om det i realiteten blir ett partnerskap med jämbördiga samarbeten och formellt överenskomna utvecklingsstrategier utifrån de lokala och regionala behoven. Det är också klokt att vidareutveckla Leader med finansieringsmöjligheter från mer eller mindre alla EUs fonder. LBKs tanke att frikoppla Leader att inte enbart utgår från EU-programmen är en god tanke som vi stödjer.

Om man låter civilsamhällets aktörer medverka på jämbördiga villkor blir resultatet bra. Folkbildningen och civilsamhällets arbete med flyktingar/asylsökande under det senare år är ett tydligt exempel på detta.

Bo Dahllöf
Stadsdirektör